ISSN 2250-1711

ॐ

सत्यं ज्ञानमनन्तम्

Journal of Veda Saṁskṛta Academy

Recognised in the UGC-CARE List

A National Peer-Reviewed Research Journal

विश्वविद्यालय–अनुदान–आयोगेन केर सूच्यां मानिता

मूल्याङ्किता राष्ट्रियसंशोधनपत्रिका

Volume : XXI
January to June - 2023

श्रीमृडेश्वर देवः, मुर्डेश्वर, उत्तरकन्नड, कर्नाटक

॥ त्र्यंबकं यजामहे सुगंधिं पुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिव बंधनात् मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ॥

Edited by the Director :
Dr. Gopalkrishna Hegde
Jyotishashastra-Dharmashastra Vidwan

VEDA SAMSKRITA ACADEMY (R.)
Kalkod Road, Hegde - 581330, KUMTA, Uttara Kannada, Karnataka.

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
Society's
Arts & Commerce College

ISSN 2250-1711

॥ सत्यं ज्ञानमनन्तम् ॥

JOURNAL OF VEDA SAMSKRITA ACADEMY

जर्नल् आफ् वेद संस्कृत अकाडेमि

Recognised in the UGC-CARE List

A NATIONAL PEER-REVIEWED RESEARCH JOURNAL

विश्वविद्यालय-अनुदान-आयोगेन केर सूच्यां मानिता

मूल्याङ्किता राष्ट्रियसंशोधनपत्रिका

VOLUME: XXI

January to June – 2023

Editor in Chief :

DR. GOPALKRISHNA HEGDE

[Jyotishashastra-Dharmashastra Vidwan]

VEDA SAMSKRITA ACADEMY (Regd.)

Formerly : Veda Samskrita Prasarinee Sabha (R.)

Regd. No. : DR : SOR : 108 : 2003-04, Dated : 30-10-2003

Registered under Societies Registration Act, of Karnataka-1960

Registered office address :

1347, Kalkod Road, HEGDE-581330, Kumta, Uttarakannada, Karnataka, India

E-mail ID : **vedasmkac@gmail.com**

Website : **www.vedasamskritaacademy.org**

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
...BETGERI-582101

4.	ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಡಾ. ಎ. ಎ. ದೇವಾಂಗಮಠ, ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಗದಗ, ಕರ್ನಾಟಕ– 9880042365	426-428
5.	ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ವೀರಗಲ್ಲು ಡಿ. ವೀರೇಶ, ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಹಂಪಿ, ಕರ್ನಾಟಕ, 7760552636	429-431
6.	ಹದಿಹರೆಯದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ 'ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನ' ಡಾ. ವಂದನಾ ಜೈನ್, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿ, ಉಜಿರೆ– 9449728668 ಡಾ. ಮೈತ್ರಿ ಭಟ್, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿ, ಪುತ್ತೂರು 9449793584	432-435
7.	ವಲಸೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ : ಜನನಿ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ಡಾ. ಬಸಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ– 9482948320	436--440
8.	ವೀರಶೈವ ಮತ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಡಾ. ಹೆಚ್. ಎಸ್. ವಿರೋಪಾಕ್ಷಪ್ಪ, ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಹೊಳೆಹೊನ್ನೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ– 9482754792	441-444
9.	ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ಪ್ರದೇಶದ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿ–ಗತಿ ಡಾ. ವಿಠ್ಠಲ ಕೋಳಿ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಗದಗ, ಕರ್ನಾಟಕ– 9164645055	445-448
10.	ವಸಾಹತುಕಾಲೀನ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ : ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆಯವರ ಕನ್ನಡಪರ ಹೋರಾಟ ಡಾ. ಸಿಂಗಮ್ಮ ಗದಗ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಗದಗ, ಕರ್ನಾಟಕ– 9632566328	449-451
11.	ವಿಕ್ರಮ ವಿಸಾಜಿ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಿರಣ ವಲ್ಲೇಪುರೆ, ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಲಬುರಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ	452-454
12.	ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದ ಕೊಡುಗೆ ಡಾ. ಸರ್ವೇಶ ಬಿ. ಎಸ್., ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ– 9738482935	455-458
13.	ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ : ಅಭಿನಯ ಪದ್ಧತಿ ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಡಾ.ರವಿಶಂಕರ ಎ. ಕೆ., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕೆ. ನಾರಾಯಣಪುರ, ಕರ್ನಾಟಕ– 9663433403	459-462
14.	ಜನಪದರು : ಸಾವಿರದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಪ್ರೊ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್. ಎನ್., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ– 9916465100	463-467
15.	ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಉದ್ಭವ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ ಡಾ.ಸೈಯದ್ ಮುಯಿನ್, ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ– 9972925077	468-470
16.	ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರ 'ಕನ್ನಡ ಮೇಘದೂತ': ಒಲವಿನ ಚಿಂತನೆ ಅನಿತ ಕೆ. ವಿ., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ,–	471-474
17.	ಸಿನಿಮಾ ಯಾನದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯಾಳ ಸಂಕಥನ ('ಭಕ್ತ ಸಿರಿಯಾಳ'ಸಿನಿಮಾ ಕುರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ) ಡಾ. ಎಂ. ಭೈರಪ್ಪ, ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ, 9741436723	475-479
18.	ಚಾಣಕ್ಯನ ನೀತಿಸೂತ್ರ : ಆಡಳಿತ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಡಾ. ದೀಕ್ಷಿತ್ ಕುಮಾರ್ ಎಂ., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ, 9740360317	480-482
19.	ಕಾರಂತ ಕಥನ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಜಗತ್ತು ಡಾ. ಶುಭಾ ಮರವಂತೆ, ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, 9448560118	483-486
20.	ಕುಮಾರ ಸಂಭವ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ : ಒಂದು ಅವಲೋಕನ ಡಾ. ಗೋವಿಂದರಾಯ ಎಂ, ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕುಣಿಗಲ್, ಕರ್ನಾಟಕ– 8711999638	487-491
21.	ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿದುರನೀತಿ ಡಾ. ರೇಖಾದೇವಿ ಹೆಚ್. ಎಸ್., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕ. ಸಂ. ವಿ., ಬೆಂಗಳೂರು– 9591071457	492-494
22.	ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರ ಬದುಕು ಕಾದಂಬರಿಯ ಲೋಕ ಡಾ. ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಸಂಡೂರು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಂಡೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ, 9481046934	495-498
23.	ಮ್ಯಾಸಬೇಡ ಮತ್ತು ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಬುಡಕಟ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಥನಗಳು ಡಾ. ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ವಿ., ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕರ್ನಾಟಕ– 8861676806	499-502
24.	ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾದರಿಗಳು ಡಾ. ಯರ್ರಿಸ್ವಾಮಿ, ಈ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ– 9481715062	503-506
25.	'ಆಚಾರ'ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಡಾ. ಶ್ರೀಧರ್ ಪಿ. ಡಿ., ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಹಿಂದಿ ಅಧ್ಯಯನವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ– 9448123187	507-511
26.	ವೃಷ್ಟಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಡಾ. ಶ್ರೀಧರ ಎನ್. ಭಟ್ಟ, ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಎಸ್. ಡಿ. ಎಮ್., ಕಾಲೇಜು, ಉಜಿರೆ, 9448335652	512-516

****

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101

Volume XXI : January to June – 2023, ISSN 2250-1711
Journal of Veda Samskrita Academy [Recognised in the UGC-CARE List]

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ಪ್ರದೇಶದ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ

ಡಾ. ವಿಠ್ಠಲ ಕೋಳಿ
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ
ಕೆ.ಎಲ್.ಇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಲಾ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗದಗ
ಮೇಲ್.ಐಡಿ- vithalkoli1@gmail.com
ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ-9164645055

1818ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಧಾರವಾಡ ಪ್ರದೇಶವು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಯಿತು. ಆಗ ಧಾರವಾಡ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಯಾವ ಆಡಳಿತದ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ, ಅದರ ಕುರಿತು ಮುಂಬೈ, ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮಧ್ಯ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚೆಯು ನಡೆಯಿತು. ಬೆಳಗಾವಿ, ವಿಜಯಪುರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಧಾರವಾಡ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮೈಸೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಮಾಡಿ ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸರ್.ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ರಕ್ಷಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಂಬೈಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮುಂಬೈ ಗೌರ್ನರ್ ಅವರು ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟರು. ಅದಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆಯು ದೊರಕಿತು. ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಮರಾಠಿಗರ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ಒಳಪಡಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿದರು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸರ್.ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ ಅವರು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯರಚನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು.[1] ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೇಲೆ ಅನ್ಯ ನುಡಿಗರ ಪ್ರಭಾವ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗತೊಡಗಿತು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಕನ್ನಡ ವಿಚಾರವಂತರು, ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡತ್ವದ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಗಂಗಾಧರರಾವ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಅವರು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪುಣೆಯ ಡೆಕ್ಕನ್ ಕಾಲೇಜು ಸೇರಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದರು. ಈ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕ್ಲಬ್ ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ ಕ್ಲಬ್‌ಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಗಂಗಾಧರರಾವರು ಕನ್ನಡ ಕ್ಲಬ್‌ನ ಸದಸ್ಯರಾದರು. ಈ ಕ್ಲಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಕೀಲರಾಗಿದ್ದ ನಾರಾಯಣರಾವ, ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್ ದಾತರ, ಹನುಮಂತರಾವ ಸಬನೀಸ್, ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಆನಿಖಂಡಿ, ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ ಕೌಜಲಗಿ, ವಿಠಲರಾವ ಗಾಯತಂಡೆ, ದಾದಾಬಾಯಿ ನರಗುಂದಕರ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತಿದ್ದುದು ವಿಶೇಷ. 1907 ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಎಸ್.ಜಿ.ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. 2ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಸಹ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗರು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಆಲೂರರು ಆಗಾಗ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣ ಮತ್ತು ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹೇಗೆ ಫ್ಯಾಷನ್ ಆಗಿತ್ತೊ, ಹಾಗೆ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಫ್ಯಾಷನ್ ಆಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತ್ತು. ಮರಾಠಿಗರು ಅರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದ ಹಾಗೂ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲವಾದ ಬೃಹನ್ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಎಲ್ಲೇ ಇರಲಿ ಮರಾಠಿಗರೆಂಬ ಅಭಿದಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದೆ, ತಾವು ನೆಲೆಸಿರುವ ಪ್ರದೇಶವು ತಮ್ಮದೆಂದು ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬ ವಾದ ಅವರದಾಗಿತ್ತು.[2] ತಾವು ನೆಲೆಸಿದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಶಿವಾಜಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡುತಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡಿಗರು ಆಚರಿಸುವ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಉತ್ಸವ, ನಾಡಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಥರದ ಮನೋವಿಕಾರಗಳಿಂದಲೇ ಭಾಷಾ ವೈಷಮ್ಯಗಳು ಉಳಿದಿರಲು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು ರಚನೆಯಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅನ್ಯ ನುಡಿಗರ ಒತ್ತಡವು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಯೋಚನೆಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಭಾಷಾ ಚಳವಳಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. 1915ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿಯು ಇನ್ನೂ ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಬಂದವರಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಧಾರವಾಡ, ವಿಜಯಪುರ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಕಾರವಾರ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರಗಳು ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, 'ಸದರ್ನ್ ಮರಾಠ' ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು.[3] ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಿಲಕರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಗಂಗಾಧರರಾವ ದೇಶಪಾಂಡೆ, ವಿಜಯಪುರದ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ ಕೌಜಲಗಿ ಮೊದಲಾದವರು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋರಾಟದ ಅರಿವನ್ನು ಬಿತ್ತುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮುಂದಾದರು. ಇವರೊಂದಿಗೆ ಆಲೂರ ವೆಂಕಟರಾಯರು, ಮುದವಿಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಗದಿಗೆಯ್ಯ ಹೊನ್ನಾಪುರ ಮಠ, ವೆಂಕಟರಾವ ಜೋಶಿ, ಶೇಷಗಿರಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯ, ಶಾಂತಕವಿ, ಕಡಪ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯ, ಅಬ್ಬಿಗೇರಿ ಪಾಟೀಲ ಸಂಗನಗೌಡರು, ನವಲಗುಂದದ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಕರಿವೀರಪ್ಪನವರು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಬಲವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕರ್ನಾಟಕ ರಚನೆ ಅಸಾಧ್ಯವೆನ್ನುವುದನ್ನು ಅರಿತ ಈ ಮುಖಂಡರು ತಿಲಕರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕತ್ವ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಕೆಲವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರೆ, ಕೆಲವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ಹಾಗೂ ಏಕೀಕರಣ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು. ಏಕೀಕರಣವು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಿಂದ ಆಗುವ ... ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ ಎನ್ನುವರೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರು. ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು, ಕಡಪಾ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು, ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರರು ಎರಡೂ ಚಳವಳಿಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು.[1] ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು, ಹನುಮಂತರಾವ ಸಾವನೂರು, ಅನಂತರಾವ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ, ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರ, ಮಧ್ವರಾವ ಕಬ್ಬೂರು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು, ಜನರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಚಳವಳಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದಲೇ ವಿರೋಧ ಉಂಟಾಯಿತು. ಕಲ್ಕತ್ತದಲ್ಲಿ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿ ಘೋಷಣೆಯಾದ ಕೂಡಲೇ ... ಸಂದೇಶ ಸಾರಲು ಗಂಗಾಧರರಾವ ದೇಶಪಾಂಡೆಯವರು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಕಡಪಾ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು ಗಂಗಾಧರರಾಯರನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ತಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಧರರಾಯರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಈ ... ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ನೊಂದುಕೊಂಡ ಆಲೂರರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಲು ಇದು ... ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು.[5] ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಗಂಗಾಧರರಾವ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಅವರು ಮೌನ ವಹಿಸಿದ್ದು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ನೋವು ... ತರದೆ ಇರದು. ಧಾರವಾಡದಂತೆ ಕನ್ನಡದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲೂ ನಡೆದಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಅಂದೇ ಪರಿಹಾರ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ಹೋಂರೂಲ್ ಲೀಗ್ ಚಳವಳಿಯು ಭಾರತದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಗೊಂಡು ... ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ದೊರಕಿತು. ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕನ್ನಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಹುರುಪು ... ಧಾರವಾಡದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಆಲೂರಾದಿ ಅನೇಕ ಕನ್ನಡ ಮುಖಂಡರು ತಲ್ಲೀನರಾದರು.[6] ... ಸರಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗರ ಪ್ರಭಾವ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ... ಮರಾಠಿಯ ತೊತ್ತಾಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡದೆ ಇರದು. ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಲೂರರು ಕನ್ನಡಿಗರ ... ಭಾವನೆಯನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ, ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ, ಗೌರವಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದರು. ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಾಗಿ, ಅವರ ಐಕ್ಯತೆಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೂಡಿದರು. ಈ ತರದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೆರವೇರಿದವು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು 1906 ರಲ್ಲಿ 'ವಾಗ್ಭೂಷಣ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹಲವು ಕಡೆ ಹಂಚಿಹೋದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಒಂದಾಗಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಏಕತೆಗೂ, ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು ಎಂದು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವು 07-10-1907 ರಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಪ್ರಥಮ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಪಾಸುಮಾಡಿತು. ಕನ್ನಡಿಗರ ರಾಜಕೀಯ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿಯ ರಚನೆಗೆ ಮುಂದಾದರು.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಏಕರೂಪತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉದ್ಧಾರವಾಗಲಾರದು. ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋದ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಇಲ್ಲದೆ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ರಚನೆಯಾಗದು ಎಂದು ಆಲೂರರು, ನರಗುಂದಕರ ರಾಮರಾಯರು ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಕರೆಯುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೂಡಿದರು. ಮೊದಲನೆ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ 1907 ಮತ್ತು 1908 ರಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು.[8] ಈ ಮೂಲಕ ಅಖಿಲ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆಗೆ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಗಿತು. 1915 ರಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಲು ಆಲೂರರು, ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರು ಯೋಜಿಸಿದರು. ಆಲೂರರು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಸೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕಡೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿನಿಂದಲೇ ಸುತ್ತಿದರು. ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ... ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಆ ಮೂಲಕ ಜನ ಜಾಗೃತಿಗೆ ಯೋಜಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ... ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು, ಕನ್ನಡ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿ-ಗಡಿಯ ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದರು. ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ 3ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಸಹ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗೂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಕೈಕಿಣಿ, ದೇಶಪಾಂಡೆ ಅವರಿಂದ 18... ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಅರಸರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವು ... ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಆಲೂರರ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ರಚನೆಗೆ ಮೈಸೂರಿಗರ ಬೆಂಬಲದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದಿತು. ಹಾಗೇ ಮೈಸೂರಿಗರಿಗೂ ... ಕನ್ನಡಿಗರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಮೈಸೂರಿಗರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕತ್ವದ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸಂಕುಚಿತ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದವು ಎಂದು ಆಲೂರರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ.[9] ಆಲೂರರ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅವರ ಮಿತ್ರರು, ಸಾಹಿತಿಗಳು ... ಡಿ.ವಿ ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ಬೆಂಬಲವಿದ್ದಿತು. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ ಅವರು ಇಂಗ್ಲೀಷನಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎನ್ನುವ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಕೂಡಿಸಲು ಆಲೂರರು ಅಲ್ಲಿಯ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಗಿದ್ದ ಕೆ.ಸಿ.ರೆಡ್ಡಿ ಅವರನ್ನು ಕಂಡರು. ಆದರೆ ಅವರು ತೆಲುಗರಾದ್ದರಿಂದ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಿಲ್ಲ.

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce Coll
GADAG-BETGERI-582

ನಂತರ 1914 ರಲ್ಲಿ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಲು ರಾ.ಬ.ಶ್ಯಾಮರಾಯರು ಬಂದರು. ಅವರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮಾತನ್ನು ಪಡೆದರು. ಹಾಗೇ ಕರ್ಪೂರ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಂಜುಂಡಯ್ಯನವರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಸರ್.ಎಂ.ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಬಲದಿಂದ 4 ವರ್ಷದ ಅಲೆದಾಟದ ನಂತರ 1915 ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿತು. ಬಿ.ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಅದರ ಮೊದಲ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದರು.[10] ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿ ಬಂದಿತು. ಹಾಗೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ದೊರಕಿತು. ಕರ್ನಾಟಕತ್ವದ ಅರಿವು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿತು. 1916 ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಭಾ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ 1920 ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆದು. ಅಲ್ಲಿಯ ನಿರ್ಣಯದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಾದ ಮೈಸೂರು ಹಾಗೂ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್‌ನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು.[11] ಕಡಪಾ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ 1924 ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಸಭೆಯು ನಡೆಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸಮಿತಿಯ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಅನೇಕ ಸಭೆ, ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

1930 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 16ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆ ಉಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ, ಮೈಸೂರು, ಮಂಗಳೂರು ಇತರೆಡೆ ಕನ್ನಡ ಏಕರೂಪತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಗಡಿಗರು ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೂಡಿದರು.[12] ಆಲೂರರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮತ್ತು 2ನೇ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಾಶಕ ಮಂಡಳಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಂಡಳಿ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಗೆ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ನಾಡು-ನುಡಿ-ಗಡಿಯ ವಿಚಾರಗಳು, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಜ್ಞಾನ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸದ ಕುರಿತು ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಕನ್ನಡಿರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡತನವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕದರು.[13]

ಹಲವು ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ದ.ರಾ ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ 'ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ' ಎನ್ನುವ ಸಂಘವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಇದರಡಿ ನಾಡಿನ ನವ್ಯ ಹಾಗೂ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಂಘ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಿತು. ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದಿಗೆ ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿತು. ಇದರ ಮೂಲಕ 1926 ರಲ್ಲಿ ನಾಡಹಬ್ಬವನ್ನು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ನಾಡಹಬ್ಬವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಆಚರಿಸತೊಡಗಿತು. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ದಸರಾ ಉತ್ಸವ, ಧಾರವಾಡದ ನಾಡಹಬ್ಬಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಬ್ಬಗಳಾಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.[14] ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಾಡಹಬ್ಬವು ವಿಜೃಂಬಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತಿತ್ತು. ಇದು ಜಾತ್ಯಾತೀತವಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಆಲೂರರು ಯೋಚಿಸುತಿದ್ದರು. ಈ ನಾಡಹಬ್ಬದ ಮೂಲಕ ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತುವ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಾರಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ಪ್ರಮುಖರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತಿದ್ದರು. ದಿವಾಕರರು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಾದ ಕರ್ಮವೀರದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಭಾವನಾವಶರಾಗಬಾರದು. ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಾಡಹಬ್ಬ ಆಚರಣೆಯು ಧಾರವಾಡ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಚಳವಳಿಯಷ್ಟೇ ಜನಪ್ರೀಯವಾಯಿತು. ಕನ್ನಡತ್ವವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು.[15]

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಜರುಗುತಿದ್ದ ನಾಡು-ನುಡಿ ಪರವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲು ದಾರಿ ಮಾಡಿದವು. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟದ ಪ್ರಮುಖರಲ್ಲಿ ಆಲೂರರು, ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪರು ಪ್ರಮುಖರು. ಆಲೂರರು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದಲ್ಲಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಧೂಳು ಜಾಡಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಲೇಖನಗಳ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಹೆಚ್ಚು-ಹೆಚ್ಚು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರು. ಸಂಘದ ಮುಖಪತ್ರಿಕೆಯಾದ ವಾಗ್ಭೂಷಣದ ಸಂಪಾದಕತ್ವವು 1907 ರಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ರೂಪುರೇಷಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಜರೂರನ್ನು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಭಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿದರು.[16]

ಹೀಗೆ ಅನ್ಯ ಭಾಷಿಕರ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದ ಮುಂಬೈ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಮದ್ರಾಸ್ ಕನ್ನಡಿಗರು ಹಾಗೇ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ತುರ್ತು ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಭಾಗದ ಕನ್ನಡದ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಚಳವಳಿ ಮುಂಬೈ ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತ ಇತರ ಭಾಷಿಕರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರ ಪಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರ., (1956). ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಕಥೆ. ಪು.ಸಂ-2
2. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ ರಿತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸುರೇಂದ್ರ ದಾನಿ(ಸಂ)., (2019). ಕರ್ನಾಟಕ ಕುಲಪುರೋಹಿತ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಗಳು. ಸಂ-1. ಪು.ಸಂ-669
3. ಕಲ್ಲನಗೌಡ ಪಾಟೀಲ., (1986). ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ. ನೆನಪಿನ ಒರತೆ-3. ಪು.ಸಂ-9
4. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ ರಿತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸುರೇಂದ್ರ ದಾನಿ(ಸಂ)., (2019). ಕರ್ನಾಟಕ ಕುಲಪುರೋಹಿತ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಗಳು. ಸಂ-1. ಪು.ಸಂ-550
5. ಅದೇ., ಪು.ಸಂ-430
6. ಮಾಳವಾಡ ಸ.ಸ(ಸಂ)., (1982). ಕರ್ನಾಟಕ ಕುಲಪುರೋಹಿತ ಆಲೂರು ವೆಂಕರಾಯರನ್ನು ಕುರಿತು [illegible] ಗ್ರಂಥ. ನಿಂಗಣ್ಣ ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ(ಲೇ). ಕರ್ನಾಟಕ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು(ಲೇ). ಪು.ಸಂ-124
7. ಅದೇ., ಪು.ಸಂ-125
8. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ ರಿತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸುರೇಂದ್ರ ದಾನಿ(ಸಂ)., (2019). ಕರ್ನಾಟಕ ಕುಲಪುರೋಹಿತ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಗಳು. ಸಂ-1. ಪು.ಸಂ-676
9. ಅದೇ., ಪು.ಸಂ-677
10. ಅದೇ., ಪು.ಸಂ-679
11. ಮಾಳವಾಡ ಸ.ಸ(ಸಂ)., (1981). ಕರ್ನಾಟಕ ಕುಲಪುರೋಹಿತರು. ವರದರಾಜ ಹುಯಿಲಗೋಲ(ಲೇ). [illegible] ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ-2(ಲೇ). ಪು.ಸಂ-163
12. ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು., (). ನನ್ನ ಜೀವನ ಸ್ಮೃತಿ. ಪು.ಸಂ-162
13. ಅದೇ.. ಪು.ಸಂ-125
14. ಮಾಳವಾಡ ಸ.ಸ(ಸಂ).. (1981). ಕರ್ನಾಟಕ ಕುಲಪುರೋಹಿತರು. ವರದರಾಜ ಹುಯಿಲಗೋಲ(ಲೇ). [illegible] ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ-2(ಲೇ). ಪು.ಸಂ-170
15. ಜೋಶಿ ಎಸ್.ಎಂ(ಪ್ರ.ಸಂ).. (1996). ಕರ್ಮವೀರ. ಅಮೃತೋತ್ಸವ ವಿಶೇಷಾಂಕ. ಪು.ಸಂ-34
16. ಮಾಳವಾಡ ಸ.ಸ(ಸಂ).. (1981). ಕರ್ನಾಟಕ ಕುಲಪುರೋಹಿತ (ಆಲೂರು ವೆಂಕರಾಯರನ್ನು [illegible] ಗ್ರಂಥ) ಮಾಧವನಾ ಮಹಿಷಿ(ಲೇ). ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು(ಲೇ). ಪು.ಸಂ-135

****

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101